

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ І
ТУРИЗМУ**

**Кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та
дорадництва**

ВСТУП ДО ФАХУ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи студентів**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

Розробник: професор кафедри, д.держ.управл., доцент Приліпко С.М.
доцент кафедри, к.е.н., доцент Москвічова О.С.

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Вступ до фаху» укладено відповідно до вимог підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і компетентностей галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» та висвітлено основні вимоги та завдання які виносяться на розгляд на практичні заняття з курсу «Вступ до фаху».

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва «24» жовтня 2024 р., протокол №5 та на засіданні Методичної комісії ННІ неперервної освіти і туризму «24» жовтня 2024 р., протокол №3.

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 4 від 30.10.2024 р.)

Розробник: Приліпко Сергій Михайлович, доктор наук з держ. управління, доцент;
Москвічова Олена Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент.

Рецензенти: Євсюкова Оксана Володимирівна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва НУБіП України
Витвицька Ольга Данилівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва НУБіП України

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Вступ до фаху» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» / уклад.: С.М. Приліпко, О.С. Москвічова, К.: НУБіП, 2024. 55 с.

**НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ
ВСТУП ДО ФАХУ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи студентів**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

Укладачі: ПРИЛІПКО Сергій Михайлович
МОСКВІЧОВА Олена Сергіївна

© Приліпко С.М. 2024
© НУБіП України, 2024

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	9
5. РЕКОМЕНДАЦІЇ З МЕТОДИКИ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ПЕРШОДЖЕРЕЛ	9
6. ПРОБЛЕМНО–ПОШУКОВІ ПИТАННЯ. ЗАВДАННЯ ТА ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	11
7. ТЕМАТИКА ТА КОНКРЕТНИЙ ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	14
8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ РОБІТ	37
9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ	39
10. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ	41
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТКИ	

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Самостійна робота з дисципліни «Вступ до фаху» є основною формою оволодіння навчальним матеріалом у позааудиторний час і реалізується як вид навчальної роботи, що здійснюється студентом не в аудиторії і без присутності викладача. Самостійній роботі студентів передують лекції, на яких розглядаються базові та проблемні положення курсу.

Методичні рекомендації до самостійної роботи містять такі розділи:

1. Тематичний план дисципліни.
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів, в тому числі за темами дисципліни.
3. Критерії оцінювання та контроль знань.
4. Список рекомендованих джерел.

Метою вивчення дисципліни «Вступ до фаху» є набуття у здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра інтегральної, загальних та фахових компетентностей щодо використання потенційних можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії з подальшою інтеграцією своєї діяльності у сферу публічного управління та адміністрування.

Завдання полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та набутті практичних навичок щодо організації освітнього процесу в університеті, базового розуміння функціонування системи публічного управління та адміністрування.

У результаті вивчення дисципліни студент має **знати**:

- сутність спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»;
- загальну структуру освітньої програми «Публічне управління та адміністрування»;
- загальну структуру системи освіти України;
- особливості освітнього процесу в НУБіП України;
- особливості підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування.

вміти:

- визначати особливості конкретних об'єктів професійної діяльності державного службовця;
- оцінювати суть і соціальну значущість своєї майбутньої професії;
- критично осмислювати і використати вітчизняний і зарубіжний досвід у сфері публічного управління та адміністрування;
- користуватись бібліотечним фондом та мережею Internet;
- користуватись дистанційною платформою навчання Elearn;
- правильно організовувати режим навчання та відпочинку;
- долати труднощі початкового етапу і розвивати необхідні навички.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК): здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; здатність бути критичним і самокритичним; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати в команді; здатність планувати та управляти часом; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності);

спеціальні (фахові) компетентності (ФК): здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів; здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів; здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки; здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ; здатність використовувати систему електронного документообігу; здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій; здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності; здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати; здатність впроваджувати інноваційні технології; здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування; здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчальної дисципліни

ПРН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН9. Знати основи електронного врядування.

ПРН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Самостійна робота спрямована на опанування навичками щодо прийняття самостійних рішень, пов'язаних з розвитком професійної думки та адаптацією в освітньому процесі.

Кожна з тем, що представлена до вивчення, має уніфіковану структуру викладання матеріалу. Спочатку наводиться назва теми, головні питання відповідно до програми курсу, на які необхідно звернути увагу при вивченні матеріалу, також вказуються порядковий номер основного джерела інформації, яке допоможе краще опанувати тему. В кінці Методичних вказівок наведений перелік рекомендованої літератури (основної та додаткової).

До наступної частини належать завдання з контролю ступеня засвоєння матеріалу, що дозволяють викладачеві оцінити ступінь орієнтування студента у вивченому матеріалі та можливість його прикладного використання і застосування. Даний блок представлено практичними завданнями та індивідуальними самостійними завданнями, які включають певну частку власних досліджень студента.

Наступним блоком пропонуються питання для самоконтролю та самоперевірки якості засвоєння вивченого матеріалу.

Форми і методи контролю знань студентів з конкретних тем наведені в тематичному плані дисципліни і включають у тому числі підготовку до аудиторних занять, усне опитування; письмове тестування; написання та захист реферативних повідомлень та індивідуальних завдань.

В оцінці знань студентів, крім правильності, точності та повноти розкриття питань, враховується: логіка викладення матеріалу у письмовій формі, культура мови, використання і посилання на додаткові літературні джерела, користування ПЕОМ у підготовці та презентації матеріалів, обґрунтованість висновків з опрацьованої теми тощо

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ФАХУ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>
Спеціальність	<i>281 «Публічне управління та адміністрування»</i>
Освітня програма	<i>Публічне управління та адміністрування</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	<i>Обов'язкова</i>
Загальна кількість годин	<i>120</i>
Кількість кредитів ECTS	<i>4</i>
Кількість змістових модулів	<i>2</i>
Курсовий проект (робота) (за наявності)	<i>-</i>
Форма контролю	<i>Екзамен</i>
Показники навчальної дисципліни	
Рік підготовки (курс)	<i>1 курс</i>
Семестр	<i>1</i>
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>-</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i> <i>2 год.</i>

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу							
Тема 1. Нормативно-правова база розвитку вищої освіти в Україні	1	8	2	2			4
Тема 2. Діяльність структурних підрозділів та органів управління в НУБіП України	2	8	2	2			4
Тема 3. Ступенева підготовка фахівців за освітніми програмами 281 «Публічне управління та адміністрування»	3	8	2	2			4
Тема 4. Основні засади організації освітнього процесу в університеті	4	8	2	2			4
Тема 5. Види та форми контролю знань	5	8	2	2			4
Тема 6. Організація наукової роботи з добувачів вищої освіти	6	8	1	1			6
Тема 7. Академічна мобільність та практична підготовка студентів	6	6	1	1			4
<i>Разом за модулем 1</i>		<i>54</i>	<i>12</i>	<i>12</i>			<i>30</i>
Змістовий модуль 2. Публічне управління та адміністрування як система							
Тема 8. Теоретико-методологічні та орг. засади публічного управління та адміністрування	7-8	14	4	4			6
Тема 9. Президент України та ВР України у системі органів державного управління	9-10	14	4	4			6
Тема 10. Система органів виконавчої та судової влади в Україні	11-12	14	4	4			6
Тема 11. Основи місцевого самоврядування та регіонального управління	13-14	14	4	4			6
Тема 12. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади	15	10	2	2			6
<i>Разом за модулем 2</i>		<i>66</i>	<i>18</i>	<i>18</i>			<i>30</i>
<i>Всього за курс</i>		<i>120</i>	<i>30</i>	<i>30</i>			<i>60</i>

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Вивчення курсу «Вступ до фаху» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» здійснюється, крім лекційних та практичних (семінарських) занять, ще і у такому форматі як самостійна робота студента (СРС): самостійна робота з нормативно-правовими актами щодо питань вищої освіти та публічного управління, соціально-політичною літературою, конспектування першоджерел тощо.

Самостійна робота студента над курсом «Вступ до фаху» розпочинається з систематичної праці над літературою, яка вказана в робочій програмі та на платформі Elearn у відповідному електронному курсі (ЕНК). Вдумливе (часто неодноразове) читання того чи іншого розділу, окремої теми, продумування основних положень, виписки найголовнішого, складання тез прочитаного – все це необхідні засоби оволодіння навчальним матеріалом.

Зазначимо, що процес вивчення повинен бути зорієнтований не стільки на запам'ятовування тих чи інших положень, скільки на їх творче засвоєння і застосування до вирішення поставлених перед здобувачем вищої освіти проблем.

При вивченні курсу «Вступ до фаху» студент знайомиться з системою понять, яка є для нього найчастіше новою і потребує досить складної перебудови мислення. Намагайтесь не формально завчати набір поодиноких положень і термінів, а осмислювати матеріал, роздумувати над прочитаним, щоб розвивати теоретичне мислення, оволодівати професійною термінологією і культурою. Не залишайте невідомі для вас слова, терміни, незнайомі імена, звертайтеся для їх з'ясування до енциклопедій, довідників і словників з публічного управління, соціології, політології та ін.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ З МЕТОДИКИ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ПЕРШОДЖЕРЕЛ

Щоб робота була корисною, треба, перш за все, уважно прочитати в конспекті лекцій матеріал теми, до якої відноситься першоджерело.

Починати вивчення першоджерел рекомендуємо із змісту, передмови і висновку, які дають загальні уявлення про твір. При читанні треба виділяти

основні ідеї, постановку питань, їх обґрунтування і вирішення, методи і форми доказів, найбільш яскраві приклади; з'ясовувати невідомі слова, терміни, незнайомі імена, звертаючись до енциклопедій і словників.

Характер запису залежить від ступеня складності твору. Найчастіше виконують *план, тези, виписки і конспект*.

План являє собою перелік основних питань, що розкривають зміст твору. Він може складатися з назв головних розділів твору, з основних положень.

Тези – це коротко сформульовані принципові положення роботи. Кожна розгорнута теза являє собою певне узагальнення думок і фактів, що викладені автором. Складають тези після вивчення матеріалу.

Виписки – це переказ чи цитування найбільш важливих положень творів.

Конспект – це стислий виклад основних ідей і висновків твору в їх логічній послідовності з цитуванням найбільш значимих думок автора.

Конспектування – процес творчий. Нерідко студенти роблять великі виписки, що не дає належного ефекту. В конспекті потрібно вказати прізвище і ініціали (ім'я, по-батькові) автора, назву твору, місце і рік видання, номер тому і сторінки; найважливіші положення, ідеї і висновки – підкреслювати, підзаголовки – виділяти. Для заміток необхідно залишати поля. Добре оформлення конспекту полегшує користування ним, допомагає систематизувати знання при підготовці до занять й іспитів.

Існує три види конспектів: текстуальний, вільний, змішаний.

Текстуальний конспект передбачає цитування головних положень твору. Він використовується для одержання документально точних виписок з даної роботи.

Вільний конспект – це переказ найбільш суттєвих положень твору. Такий конспект вести складніше, але він розвиває здатність самостійно викладати думки.

Конспект, який включає поряд з вільним переказом цитування, називається **змішаним**.

Якщо в лекції викладені переважно висновки, підсумкові істини з тієї чи іншої проблеми, то вивчаючи і конспектуючи першоджерела, студент має можливість простежити за ходом народження істини, одержати навички самостійного мислення, глибоко оволодіти багатим змістом праць великих, наукових мислителів, практиків з державного управління тощо.

6. ПРОБЛЕМНО–ПОШУКОВІ ПИТАННЯ. ЗАВДАННЯ ТА ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Щоб оволодіти знаннями з курсу «Вступ до фаху», долучитися до вершин публічного управління та вільно орієнтуватись в освітньому процесі, недостатньо завчити і запам'ятати деякі, хоч і важливі, положення, їх треба усвідомити, перевірити і закріпити в практиці логічного вирішення проблем і завдань, які ставить перед студентом реальна дійсність.

Значну допомогу студентам можуть надати монографії. Вони покликані активізувати творче мислення студентів, розширити і доповнити арсенал засобів, які направлені на оволодіння теоретичними знаннями й навичками мислення.

Анотація вивченої додаткової літератури є самостійною формою індивідуальної роботи студента, яка потребує відповідного ґрунтовного аналізу запропонованої додаткової літератури на основі ретельного опрацювання наукового та інших текстів. Анотація є стислою характеристикою змісту книги, статті, інших матеріалів з формуванням власних узагальнень та оцінювань щодо предмета дослідження анотованого джерела.

Для анотування доцільно дотримуватися такої послідовності:

- визначити головну проблему праці, яка анотується (як правило, вона безпосередньо пов'язана із назвою), сформулювати основне запитання, на яке прагне знайти відповідь автор роботи;
- зрозуміти, які завдання ставить перед собою автор задля вирішення проблеми. З цією метою студенту доцільно спрямувати свою увагу насамперед на зміст, де, як правило, чітко видно структуру роботи, а отже, і поставлені автором завдання;
- визначити, що стало поштовхом для автора при написанні праці, яка анотується. Зазвичай це може бути: відповідь на позицію іншого автора, яка є об'єктом критики; відсутність чітких систематизованих уявлень стосовно досліджуваної проблеми (так звана «теоретична актуальність»); ситуація, яка виникла в суспільстві та потребує невідкладного осмислення (так звана «практична актуальність»);
- студент має визначити, які погляди, окрім авторського, існують на досліджувану в анотованій праці проблему, з ким полемізує автор. Також слід

відзначити, які класифікації точок зору стосовно досліджуваної проблеми існують у літературі. У разі відсутності такої класифікації студенту доцільно запропонувати самому зробити подібне узагальнення, принаймні з метою впорядкування матеріалу анотації;

– ануючи літературу, студент повинен простежити хід авторських міркувань, визначити послідовність і логіку викладення матеріалу, відтворивши її в анотації. Слід звернути увагу на методи дослідження, які застосовує автор, та висловити свою думку щодо їх ефективності у досягненні поставленої у роботі мети.

В анотації обов'язково повинно бути зазначено, які результати одержав автор у досліджуваній праці, які висновки він робить. Зауважимо, що ці висновки мають бути викладені в анотації точно, стисло, послідовно, щоб можна було простежити зв'язок між авторською аргументацією та підсумками роботи.

Насамкінець при ановуванні доцільно зазначити, які перспективи подальших розвідок існують у даному напрямі, які питання автор залишає невирішеними чи недостатньо з'ясованими. Обсяг анотації складає 5–7 сторінок.

Вибір монографій, статей погоджується з викладачем, який закріплений кафедрою за академічною групою.

Есе – наукові, критичні та інші нариси, які відзначаються оригінальністю суджень і вишуканістю форми.

Реферат – стислий огляд з певними узагальненнями літературних та інших джерел, у яких досліджуються питання однієї проблеми.

Есе чи реферат має бути самостійною, завершеною роботою, що відображає наукові інтереси студента, його знання, навички, уміння й виступає формою його залучення до наукового дослідження. Автор повинен показати вміння послідовно, логічно викладати зміст проблеми, яку розглядає. Разом з тим повинно мати місце і творче осмислення, інтерпретація, тлумачення проблеми, хоча б часткове її узагальнення, висловлення своєї аргументованої точки зору щодо її розв'язання.

Есе, реферат має свідчити про наукову культуру студента, володіння необхідними знаннями як класичної, так і сучасної літератури з досліджуваного питання, а також уміння захищати основні положення своєї наукової роботи. Вибираючи тему есе, реферату, слід брати до уваги:

- рівень особистої підготовленості, коло наукових інтересів, схильність до наукового дослідження саме соціології;
- важливість теми, її актуальність і рівень складності;
- можливість консультаційної допомоги кафедри.

Структура есе/реферату з курсу «Вступ до фаху» є традиційною: вступ, основна частина, висновок.

У *вступі* з'ясовується актуальність проблеми, її значення, стан вивчення, необхідність проведення дослідження, формулюються конкретні завдання й мета есе/реферату.

В *основній частині* розкривається сама тема дослідження. Автору необхідно не тільки висвітлити основні проблеми обраної теми й можливе їх вирішення, а й показати різні підходи, запропонувати власну інтерпретацію, свої форми й методи розв'язання поставленого питання. Розкриття теми есе/реферату може здійснюватися по-різному: чи в історичному (від минулого до сьогодення), чи в логічному (за головними, істотними, вузловими моментами), чи в актуалістичному плані (від нинішнього часу через його призму до минулого і про минуле).

У *висновках* подається узагальнення важливих положень, резюмується, наскільки вдалося виконати задумане, вирішити заявлене у вступі.

Завершує есе/реферат списком використаних джерел.

Обсяг кожного з цих видів робіт має бути не менше 5–7 сторінок

Складання термінологічних словників з курсу «Вступ до фаху».

Термінологічний словник – це словник термінів та визначень певної галузі знань. Термінологічний словник із курсу «Вступ до фаху», має містити тлумачення змісту основних термінів курсів, персональні здобутки провідних дослідників та інші відомості.

Як одна із загальних завдань самостійної роботи студента, полягає в тому, щоб скласти термінологічний словник за однією із тем загальним обсягом 30 термінів. Рекомендований принцип організації словникових статей – алфавітний.

7. ТЕМАТИКА ТА КОНКРЕТНИЙ ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовий модуль 1. Нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу

Тема 1. Нормативно-правова база розвитку вищої освіти в Україні

Мета: обговорити у складі робочої групи проблеми, проявити активність під час пошуку шляхів їх вирішення, висловити власну позицію.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [9-18].

Питання до самостійного вивчення:

1. Основні нормативно-правові акти, які регулюють вищу освіту в Україні.
2. Основні поняття: «вища освіта», «нормативно-правовий акт», «академічна автономія» тощо.
3. Аналіз правових документів та здатність застосовувати їх у практичних ситуаціях.
4. Вплив законодавства на розвиток і функціонування закладів вищої освіти.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. *Провести огляд нормативно-правової бази. Скласти короткий конспект.*

- Основний документ: Закон України «Про вищу освіту».
- Основні положення закону:
  - права та обов'язки учасників освітнього процесу,
  - академічна автономія,
  - організація освітнього процесу.
- Супутні нормативні акти:
  - Закони України «Про освіту»,
  - «Про наукову і науково-технічну діяльність»,
  - «Про державні гарантії для науково-педагогічних працівників».
- Підзаконні акти та їх значення в організації освітнього процесу (наприклад, накази та постанови МОН).

Завдання 2. Проаналізувати, як законодавство може сприяти підвищенню якості освіти в Україні на прикладі міжнародного досвіду.

Завдання 3. Підготувати коротке есе (1-2 сторінки) на тему «Роль держави у розвитку та підтримці вищої освіти».

Питання для самоконтролю:

1. Який Закон України встановлює основні правові, організаційні та фінансові засади функціонування системи вищої освіти?
2. У чому полягає зміст поняття «вища освіта»?
3. На яких принципах ґрунтується державна політика у сфері вищої освіти?
4. Які існують види освіти та форми її здобуття?
5. За якими рівнями здійснюється підготовка фахівців із вищою освітою?
6. Що означає поняття «інклюзивне навчання»?
7. Які державні органи беруть участь в управлінні у сфері вищої освіти?
8. У чому полягає різниця між університетом та академією?
9. Які функції покладаються на керівника закладу вищої освіти?
10. Які існують посади науково-педагогічних працівників?

Тема 2. Діяльність структурних підрозділів та органів управління в НУБіП України

Мета: вміти використовувати потенційні можливості освітнього процесу в університеті, реалізовувати свої права та обов'язки.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [16; 28].

Питання до самостійного вивчення:

1. Основні види діяльності в університеті.
2. Основні структурні підрозділи університету та їх функціональне призначення.
3. Система органів управління в університеті.
4. Основні положення Правил внутрішньогорозпорядку.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. *Аналіз структури та функцій підрозділів НУБіП України.*

- *Опис:* Виберіть один із структурних підрозділів НУБіП України (наприклад, навчально-методичний відділ, відділ міжнародних зв'язків, науково-дослідний інститут тощо).

- *Завдання:* Опишіть основні функції цього підрозділу, його роль в університетській системі управління та вплив на освітній процес. Дослідіть, як

цей підрозділ взаємодіє з іншими органами управління університету.

- *Результат:* Письмовий звіт або презентація з коротким описом підрозділу, його завдань і взаємодії з іншими підрозділами.

Завдання 2. *Схема управління НУБіП України.*

- *Опис:* Студенти мають ознайомитися зі структурою управління університетом.

- *Завдання:* На основі доступних даних (офіційний сайт НУБіП, внутрішні документи) створіть схему, яка відображає систему управління в НУБіП України. У схемі зазначте основні органи управління, такі як ректорат, адміністративні підрозділи, деканати, ради тощо.

- *Результат:* Графічна схема або презентація з описом кожного органу управління та його функцій.

Завдання 3. *Оцінка ефективності діяльності обраного структурного підрозділу.*

- *Опис:* Студентам пропонується вибрати структурний підрозділ НУБіП і дослідити його діяльність з точки зору ефективності виконання основних функцій.

- *Завдання:* Проведіть аналіз діяльності обраного підрозділу за такими критеріями: рівень обслуговування студентів, швидкість та якість надання послуг, організація роботи персоналу. Розробіть рекомендації щодо покращення роботи цього підрозділу.

- *Результат:* Короткий аналітичний звіт з висновками та конкретними пропозиціями щодо покращення діяльності підрозділу.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає зміст основних завдань діяльності НУБіП України?
2. Яку структуру має ННІ неперервної освіти і туризму?
3. Яким є функціональне призначення кафедри публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності?
4. Які інші структурні підрозділи університету Вам відомі?
5. Які посади належать до керівництва університету?
6. Які функції виконують члени Наглядової ради?
7. Яким органом управління є вчена рада університету?
8. Хто входить до складу ректорату?
9. Для чого в університеті створюються конкурсні комісії?
10. Якими видами діяльності займаються органи студентського самоврядування?

Тема 3. Ступенева підготовка фахівців за освітніми програмами 281 «Публічне управління та адміністрування»

Мета: вміти застосовувати інструменти впливу на забезпечення якості освітнього процесу за освітніми програмами 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [18; 24].

Практичне заняття №3

Питання до самостійного вивчення:

1. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.
3. Перелік компонент освітньо-професійних та освітньо-наукової програми за обраною спеціальністю в університеті.
4. Залучення стейкхолдерів до підвищення якості освітнього процесу.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. *Аналіз освітньо-професійної програми для бакалаврів та магістрів з публічного управління.*

Опис: Ознайомтеся зі змістом освітньо-професійних програм на бакалаврському та магістерському рівнях для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Завдання: Порівняйте навчальні плани двох рівнів підготовки за наступними критеріями: основні дисципліни, компетентності, які формуються, очікувані результати навчання та практична підготовка. Визначте, які навички та знання є унікальними для кожного ступеня.

Результат: Письмовий аналітичний звіт з порівнянням бакалаврської та магістерської програм та висновками щодо їхньої послідовності у формуванні професійної компетентності.

Завдання 2. *Дослідження міжнародних практик ступеневої підготовки у сфері публічного управління.*

Опис: Проведіть дослідження, як організована ступенева підготовка фахівців з публічного управління та адміністрування в університетах інших країн.

Завдання: Оберіть одну країну для аналізу (наприклад, США, Німеччина або Канада) та дослідіть особливості підготовки бакалаврів і магістрів у сфері публічного управління. Порівняйте ці практики з українською системою та

визначте можливі корисні елементи для адаптації в Україні.

Результат: Письмовий звіт з описом міжнародного досвіду, порівняльним аналізом та рекомендаціями щодо його використання в Україні.

Завдання 3: *Опитування фахівців щодо практичної підготовки у сфері публічного управління.*

Опис: Проведіть опитування серед викладачів, випускників або фахівців-практиків у сфері публічного управління та адміністрування щодо значення практичної підготовки на різних етапах навчання.

Завдання: Створіть анкету для опитування, що включатиме питання про важливість практичної підготовки, форми її реалізації (стажування, кейс-методи, проєктна діяльність тощо) та пропозиції щодо її вдосконалення. На основі отриманих даних зробіть висновки про ефективність та можливі напрями покращення практичної підготовки студентів.

Результат: Аналітичний звіт з результатами опитування, аналізом основних тенденцій та пропозиціями щодо покращення практичної складової ступеневої підготовки.

Питання для самоконтролю:

1. Які компетенції мають розвиватися на кожному рівні підготовки (бакалавр, магістр, доктор філософії) за програмою «Публічне управління та адміністрування»?

Зверніть увагу на навички, знання та компетентності характерні для кожного ступеня, та як вони мають поглиблюватися.

2. Які існують основні відмінності між бакалаврською та магістерською підготовкою в цій галузі?

Порівняйте рівні навчання, підходи до викладання та очікувані результати.

3. Як ступенева підготовка сприяє формуванню професійного світогляду у фахівців з публічного управління?

Зверніть увагу на вплив рівнів освіти на розвиток професійної етики та мислення.

4. Яка роль практичного навчання на різних ступенях освіти для майбутніх фахівців з публічного управління?

Розгляньте значення стажувань, практичних завдань та реальних проєктів на кожному рівні.

5. Які професійні вимоги висуваються до бакалаврів і магістрів з публічного управління в Україні?

Акцентуйте увагу на нормативних документах та потребах ринку праці, які визначають рівень підготовки випускників.

6. Які міжнародні підходи до ступеневої підготовки фахівців у сфері публічного управління можна запозичити для України?

Подумайте, як інші країни забезпечують підготовку управлінців, і які аспекти можна було б адаптувати в українському контексті.

7. Які є ключові виклики у впровадженні ступеневої підготовки фахівців за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в Україні?

Зверніть увагу на проблеми, пов'язані з забезпеченням якості освіти, фінансуванням, матеріально-технічною базою тощо.

8. Які методи оцінювання найбільш ефективні для визначення рівня підготовки студентів на кожному етапі навчання?

Зверніть увагу на доцільність використання різних методів оцінювання (тести, проектна робота, усні екзамени) на різних рівнях.

9. Яким чином ступенева підготовка сприяє академічній мобільності та можливостям працевлаштування випускників?

Акцнтуйте увагу на можливостях подальшої освіти і працевлаштування для бакалаврів і магістрів як в Україні, так і за кордоном зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

10. Як можна підвищити ефективність ступеневої підготовки фахівців з публічного управління через взаємодію з роботодавцями?

Розгляньте важливість партнерства з державними органами, компаніями, громадськими організаціями для покращення освітнього процесу та практичних навичок студентів.

Тема 4. Основні засади організації освітнього процесу в університеті

Мета: вміти формувати індивідуальну освітню траєкторію, обирати дисципліни вільного вибору за уподобанням та з обраної спеціальності.

Рекомендована література для самостійного вивчення: [12; 18].

Питання до самостійного вивчення:

1. Мета, основні принципи та завдання освітнього процесу в університеті.
2. Графік освітнього процесу та навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за обраною спеціальністю.
3. Процес розподілу дисциплін у навчальних планах.
4. Організація навчального процесу за дистанційною формою навчання.
5. Інклюзивне навчання. Дуальна форма здобуття вищої освіти в університеті.
6. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Ознайомившись з лекційним матеріалом, надайте у таблиці 4.1 короткі відповіді (2-3 речення) на питання для самопідготовки.

Таблиця 4.1

№ з/п	Запитання	Відповідь
1	У чому полягає основна мета освітнього процесу в університеті?	
2	На яких принципах базується освітній процес?	
3	Які основні завдання освітнього процесу Вам відомі?	
4	Які складові містить навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за обраною спеціальністю?	
5	Як відбувається процес розподілу вибіркових дисциплін?	
6	Яка структура навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни?	
7	Для чого здобувачам вищої освіти необхідно ознайомитися зі силабусом на початку вивчення навчальної дисципліни?	
8	Як здійснюється процес дистанційного навчання в університеті?	
9	Які сервіси он-лайн комунікації Ви найчастіше використовуєте?	
10	Які існують види навчальних занять?	

Питання для самоконтролю:

1. Які основні принципи визначають організацію освітнього процесу в університеті?

Зверніть увагу на принципи академічної свободи, автономії, інтеграції теоретичних знань і практичних навичок тощо.

2. Яким чином реалізується академічна свобода студентів і викладачів в університеті?

Розгляньте права та обов'язки студентів і викладачів, що стосуються свободи вибору навчальних дисциплін, методів викладання та навчання.

3. Яка роль навчальних планів і програм у формуванні структури освітнього процесу?

Акцентуйте увагу як навчальні плани визначають послідовність і обсяг знань, необхідних для досягнення освітніх цілей.

4. Які методи навчання найбільш ефективні для сучасного освітнього процесу в університеті?

Акцентуйте увагу на плюсах і мінусах лекцій, семінарів, проєктної роботи, онлайн-курсів тощо.

5. Як здійснюється забезпечення якості освіти в університеті?

Розгляньте роль акредитації, внутрішнього моніторингу якості та студентських опитувань.

6. Яке значення має дуальна освіта та практичні стажування для підготовки фахівців?

Зверніть увагу на переваги та виклики інтеграції дуальної освіти в університетське навчання.

7. Яка роль цифрових технологій в організації освітнього процесу?

Зокрема акцентуйте увагу, як саме технології допомагають або ускладнюють процес навчання та оцінювання знань студентів.

8. Як здійснюється оцінювання знань і компетенцій студентів?

Розгляньте різні форми оцінювання, такі як екзамени, тести, захист курсових проєктів, і їх вплив на навчальні результати.

9. Яким чином студентське самоврядування може впливати на освітній процес в університеті?

Акцентуйте увагу на можливий участі студентів у прийнятті рішень, вплив студентських організацій на якість навчання.

10. Які виклики постають перед університетами у зв'язку з міжнародною академічною мобільністю студентів та викладачів?

Зверніть увагу на бар'єри та можливості для обміну досвідом і знаннями між університетами різних країн.

Тема 5. Види та форми контролю знань

Мета: виконувати інші види робіт, які впливають на формування додаткового рейтингу.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [10; 24].

Питання до самостійного вивчення:

1. Види контролю знань: поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

2. Програми неформальної освіти та формування рейтингів здобувачів.

3. Порядок допуску студентів до екзаменаційної сесії та її складання.

4. Розгляд апеляцій на результати складання екзаменів.

5. Порядок ліквідації академічної заборгованості.

6. Електронне оцінювання залишкових знань студентів.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Ознайомившись з лекційним матеріалом, надайте у таблиці 5.1. короткі відповіді (2-3 речення) на питання для самопідготовки.

Таблиця 5.1.

№ з/п	Запитання	Відповідь
1	Які положення університету регулюють питання здійснення контролю знань здобувачів вищої освіти?	
2	Що означає поняття “поточний контроль знань”?	
3	Яка існує різниця між проміжною та підсумковою атестацією?	
4	Якими документами підтверджується рівень знань, здобутих за програмами неформальної освіти?	
5	Як розраховується рейтинг з навчальної роботи?	
6	За які досягнення студент може отримати додатковий рейтинг?	
7	У яких випадках здобувач вищої освіти не може бути допущений до екзаменаційної сесії?	
8	За якими критеріями визначаються результати оцінювання знань?	
9	Який існує порядок ліквідації академічної заборгованості?	
10	Для чого використовується оцінювання залишкових знань студентів?	

Питання для самоконтролю:

1. Які основні види контролю знань використовуються в освітньому процесі?

Зверніть увагу на різницю між поточним, проміжним та підсумковим контролем знань.

2. У чому полягають переваги та недоліки тестування як форми контролю знань?

Акцнтуйте увагу на те, як тестування сприяє перевірці знань і які труднощі виникають у студентів і викладачів.

3. Яка роль усного екзамену у процесі контролю знань?

Розгляньте, у яких випадках усний екзамен є найбільш доцільним і як він впливає на розвиток комунікативних навичок студентів.

4. Як портфоліо може використовуватися для оцінювання знань здобувачів?

Зверніть увагу, які види завдань можуть входити до портфоліо і як воно відображає прогрес студента.

5. Чим відрізняються об'єктивні та суб'єктивні методи оцінювання знань?
Акцнтуйте увагу на те, наскільки суб'єктивними можуть бути оцінки та як уникнути упередженості.

6. Які інноваційні форми контролю знань є ефективними у сучасному освітньому процесі?

Розгляньте сучасні підходи, такі як кейс-метод, проєктна робота, комп'ютеризоване тестування тощо.

7. Як можна інтегрувати самоконтроль і самооцінку в освітній процес?

Акцнтуйте увагу на те, як розвинути у студентів навички критичного аналізу власних знань і умінь.

8. Які переваги та недоліки має контроль знань у формі письмових робіт (есе, реферат, звіт)?

Зверніть увагу на те, у яких випадках письмові роботи є найбільш ефективними для оцінювання знань.

9. Як частота контролю знань впливає на результати навчання студентів?

Подискутуйте, чи доцільно часто проводити контроль знань і як це впливає на мотивацію та розуміння матеріалу.

10. Які вимоги до зворотного зв'язку з боку викладача після контролю знань є важливими для підвищення ефективності навчання?

Акцнтуйте увагу на тому, як швидкість, конструктивність і точність зворотного зв'язку допомагають студентам у їхньому подальшому навчанні.

Тема 6. Організація наукової роботи здобувачів вищої освіти

Мета: вміти готувати доповіді на науково-практичні конференції та інші заходи (круглі столи, публічні виступи, семінари тощо).

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [6; 14].

Питання до самостійного вивчення:

1. Організація роботи студентського наукового гуртка.
2. Студентська олімпіада, конкурс студ. наукових робіт та проєктів.
3. Участь здобувачів вищої освіти у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах та інших наукових заходах.
4. Наукові публікації студентів. Реєстр наукових фахових видань України.
5. Підготовка та захист кваліфікаційної бакалаврської роботи.
6. Дотримання правил академічної доброчесності.
7. Наукова бібліотека та електронне освітнє середовище.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Здійснити пошук необхідних джерел для підготовки та написання тез доповіді у збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу «Від теорії до практики в управлінні та врядуванні», використовуючи ключові слова за темою дослідження у пошуковому сервісі Google Academia.

Оформити список літературних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», додавши його внизу після тез доповіді в одному файлі.

Зразок оформлення списку літературних джерел додається. *(Додаток А).*

Питання для самоконтролю:

1. Які основні етапи наукової роботи здобувачів вищої освіти, і яка роль кожного з них у формуванні наукових компетенцій?

Акцнтуйте увагу на етапах від формування ідеї до публікації результатів та значення кожного з них.

2. Яким чином обирається тема наукового дослідження, і яка роль керівника в цьому процесі?

Подискутуйте про роль викладача чи наукового керівника у виборі та коригуванні теми, враховуючи актуальність та можливості дослідника.

3. Які ресурси і можливості пропонує університет для підтримки наукової діяльності студентів?

Зверніть увагу на те, які бібліотеки, лабораторії, інформаційні платформи та фінансування надаються здобувачам для проведення наукових досліджень.

4. Як публікація результатів наукової роботи впливає на професійний розвиток здобувача вищої освіти?

Розгляньте значення публікацій, участі в конференціях і семінарах для розвитку наукової кар'єри та особистісного зростання.

5. Які основні виклики можуть виникати у здобувачів під час наукових досліджень, і як їх можна подолати?

Зосередьте увагу на труднощах, пов'язаних з пошуком джерел, збором даних, академічною етикою тощо, та шляхи їх подолання.

Тема 7. Академічна мобільність та практична підготовка студентів

Мета: вміти обирати програми академічної мобільності та бази практичної підготовки з обраної спеціальності.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [17; 18].

Питання до самостійного вивчення:

1. Академічна мобільність студентів.
2. Програма академічної мобільності студентів ERASMUS +.
3. Практична підготовка студентів.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Ознайомившись з Положенням про академічну мобільність студентів та аспірантів та Положенням про практичну підготовку студентів НУБіП України дайте відповіді на запитання (не менше 3-4 речень), заповнивши таблицю 7.1.

Таблиця 7.1

№ з/п	Запитання	Відповідь
1	На підставі чого здійснюється академічна мобільність студентів у НУБіП України?	
2	У чому полягає різниця між зовнішньою та внутрішньою академічною мобільністю студентів?	
3	Якими є основні завдання академічної мобільності студентів?	
4	Яким критеріям мають відповідати студенти для участі у програмах академічної мобільності та програмах подвійних дипломів?	
5	У чому полягають обов'язки студентів, які беруть участь у програмах академічної мобільності?	
6	Яка різниця між навчальною та виробничою практикою студентів?	
7	Що входить до методичного забезпечення практики студентів?	
8	Які обов'язки покладаються на студентів, що проходять практику?	

№ з/п	Запитання	Відповідь
9	Як здійснюється процес підведення підсумків практичної підготовки студентів?	
10	Як проводиться інструктаж студентів з безпеки життєдіяльності та охорони праці перед направленням на практику?	

Питання для самоконтролю:

1. Які переваги академічної мобільності для професійного та особистісного розвитку студентів?

Зауважте, як участь у програмах обміну чи навчання за кордоном сприяє розвитку навичок, міжкультурної комунікації та підвищенню конкурентоспроможності на ринку праці.

2. Які програми академічної мобільності доступні для студентів в Україні, і як вони можуть вплинути на якість освіти?

Розгляньте такі програми, як Erasmus+, Fulbright, DAAD тощо, та обговоріть їхній вплив на академічні та практичні навички.

3. Як практика та стажування доповнюють академічне навчання студентів?

Сконцентруйте увагу, як практична підготовка дозволяє застосувати теоретичні знання, розвинути професійні навички та зрозуміти специфіку обраної професії.

4. Які є виклики та бар'єри для студентів в організації академічної мобільності та проходженні практики?

Особливо зверніть увагу на труднощі, такі як фінансування, мовний бар'єр, розбіжності в навчальних програмах та можливі шляхи їх подолання.

5. Як університети можуть підтримувати студентів у процесі академічної мобільності та забезпеченні якісної практичної підготовки?

Поставте акцент про роль університетів у наданні інформаційної, фінансової та організаційної підтримки студентам, які прагнуть здобути міжнародний досвід або практичні навички.

Змістовий модуль 2. Публічне управління та адміністрування як система

Тема 8. Теоретико-методологічні та організаційні засади публічного управління та адміністрування

Мета: вміти використовувати джерельну базу для визначення понятійно-категоріального апарату; застосувати теоретичні знання на практиці, поглибити розуміння засад публічного управління та удосконалити навички аналізу і розробки управлінських рішень.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [1; 2; 5].

Питання до самостійного вивчення:

1. Ключові поняття у публічному управлінні та адмініструванні.
2. Основні засади методології публічного управління.
3. Підходи, принципи та закономірності в публічному управлінні.
4. Застосування методів у дослідженні суспільних процесів і явищ.
5. Механізми та інструменти у публічному управлінні.
6. Система державного управління. Організаційна побудова влади.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. *Українські герої та героїні: від минулого до сьогодення*

1.1. Подивитись освітній серіал «Українські герої та героїні: від минулого до сьогодення», реалізований Вищою школою публічного управління, Національним агенством з питань Державної служби та ООН Жінки в Україні. Серіал складається із 10 серій тривалістю від 4 до 20 хв. за темами:

Серія 1. Вступ.

Серія 2. Козацька епоха.

Серія 3. Становлення модерної української нації (XIX ст.).

Серія 4. Українська революція 1917-1921 рр.: родина Грушевських.

Серія 5. Видатні особистості періоду ОУН-УПА.

Серія 6. Персоналії руху опору в Україні (1960-1990).

Серія 7. Видатні жінки у нації та державотворенні.

Серія 8. З Україною в серці: внесок представників та представниць еміграції у процесі державотворення.

Серія 9. Здобуття незалежності.

Серія 10. Герої та героїні сучасності.

1.2. Написати есе щодо осмислення історії нації- та державотворення України крізь призму діяльності відомих особистостей, використання потенціалу історичної спадщини для майбутнього розвитку держави, формування уявлень про цивілізаційну приналежність українців, історичну причетність України до тенденцій європейського розвитку, посилення безпекового компоненту національної пам'яті, зміцнення національної єдності та консолідації українського суспільства.

Методичні рекомендації до виконання завдання:

Освітній серіал «Українські герої та героїні: від минулого до сьогодення»

можна передивитись за посиланням
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLXHjsHZ8WnZA5iJNkBu7F8f-nvOQAAbEc>.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні теоретичні концепції лежать в основі публічного управління та адміністрування?

Відзначте класичні та сучасні підходи, такі як бюрократична модель, нове публічне управління, етичне управління тощо.

2. Як розуміння «публічного інтересу» впливає на формування цілей і завдань у публічному управлінні?

Зосередьте увагу на значенні суспільних інтересів і баланс між державним та приватним інтересом.

3. Яка роль нормативно-правової бази у формуванні системи публічного управління в Україні?

Розгляньте, як закони і нормативні акти регулюють діяльність державних органів та забезпечують права громадян.

4. Які методологічні підходи використовуються для аналізу та розробки стратегій у сфері публічного управління? Відзначте методи аналізу політики, прогнозування, стратегічного планування тощо.

5. Як структура державного управління впливає на ефективність реалізації публічних політик?

Підкресліть зв'язок між організаційною структурою державних органів і результативністю їх діяльності.

6. Яким чином суспільна думка та громадянська участь впливають на процеси публічного управління?

Розгляньте важливість участі громадськості у прийнятті рішень та контролі над їх виконанням.

7. Які етичні принципи мають бути дотримані в системі публічного управління та адміністрування?

Зверніть увагу на принципи, як прозорість, підзвітність, етика в управлінських рішеннях та уникнення конфлікту інтересів.

8. Як технології та цифрові інструменти змінюють підходи до публічного управління? Акцентуйте увагу на ролі цифрової трансформації, електронного урядування та впливу технологій на державні послуги.

9. Які виклики виникають у сфері публічного управління через процеси глобалізації?

Акцентуйте увагу на проблемах міжнародної взаємодії, правової гармонізації, забезпечення безпеки тощо.

10. Як організаційна культура державних органів впливає на ефективність їхньої роботи?

Особливо зверніть увагу, як внутрішня культура організації, цінності та стандарти поведінки персоналу можуть сприяти чи заважати ефективній діяльності.

Тема 9. Президент України та Верховна Рада України у системі органів державного управління

Мета: вміти здійснювати пошук інформації про діяльність Президента України та Верховної Ради України.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [1; 5; 26].

Питання до самостійного вивчення:

1. Статус, обрання, функції та повноваження Президента України.
2. Функції та повноваження РНБО України.
3. Завдання Офісу Президента України та його організаційна структура.
4. Статус, обрання, функції та повноваження Верховної Ради України.
5. Завдання та функції Комітетів при Верховній Раді України.
6. Основні засади діяльності Верховної Ради України.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Ознайомившись з лекційним матеріалом, надайте у таблиці 9.1 короткі відповіді (2-3 речення) на питання для самопідготовки.

Таблиця 9.1

№ з/п	Запитання	Відповідь
1	У чому полягає зміст статусу Президента України?	
2	Які існують види виборів Президента України?	
3	Хто може бути Президентом України?	
4	Якими повноваженнями наділений Президент України?	
5	Які функції виконує Офіс Президента України?	
6	У чому полягає основне призначення Верховної Ради України?	
7	Які існують форми управлінської діяльності Верховної Ради України?	
8	Якими видами діяльності займаються комітети та комісії Верховної Ради України?	
9	Хто може бути народним депутатом України?	
10	На який термін обирається народний депутат України?	

Питання для самоконтролю:

1. Які основні функції Президента України у системі державного управління? *Акцнтуйте увагу на ролі Президента у формуванні зовнішньої політики, забезпеченні національної безпеки та впливу на виконавчу владу.*

2. Як Президент України забезпечує підзвітність органів виконавчої влади, і які обмеження існують у цих повноваженнях? *Зосередьте увагу, як Президент здійснює контроль за діяльністю уряду та які інструменти впливу на уряд має Верховна Рада.*

3. Які є конституційні та законодавчі обмеження для Президента та Верховної Ради? *Розгляньте, як Конституція України регулює повноваження Президента та парламенту, щоб запобігти зловживанням владою.*

4. Яким чином парламентська опозиція може впливати на рішення Президента та його політику? *Розгляньте механізми впливу опозиційних сил у парламенті на рішення Президента, такі як запити, обговорення та парламентські дебати.*

5. Які конфлікти можуть виникати між Президентом і Верховною Радою, і як їх можна вирішувати в рамках правового поля? *Сконцентруйте увагу на прикладах конфліктів між гілками влади в Україні та можливі шляхи вирішення таких конфліктів через Конституційний Суд, компроміси або посередництво.*

1. Які повноваження Верховної Ради України у процесі законотворення, і як це впливає на державне управління? *Розгляньте, як парламент реалізує законодавчі функції та як це визначає політику державного управління.*

2. Які існують механізми взаємодії між Президентом та Верховною Радою? *Сконцентруйте увагу на тому, як відбувається співпраця між Президентом і парламентом у прийнятті рішень та контролі за їх виконанням.*

3. Які права має Президент щодо розпуску Верховної Ради, і в яких випадках він може це зробити? *Наголосіть на умови, за яких Президент має право розпустити парламент, та політичні наслідки такого рішення.*

4. Яку роль відіграє Верховна Рада у формуванні уряду, і як це впливає на баланс влади між гілками влади? *Розгляньте процедуру призначення прем'єр-міністра та міністрів і її вплив на стабільність уряду.*

5. Як Верховна Рада контролює діяльність Президента і Кабінету Міністрів України? *Зауважте собі про роль парламентських комітетів, депутатських запитів і процедуру імпичменту.*

Тема 10. Система органів виконавчої та судової влади в Україні

Мета: вміти здійснювати пошук інформації про діяльність органів виконавчої та судової влади в Україні.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [21; 23].

Питання до самостійного вивчення:

1. Система органів виконавчої влади.
2. Кабінет Міністрів України: принципи діяльності, структура та повноваження.
3. Система центральних органів виконавчої влади.
4. Місцеві державні адміністрації у системі органів виконавчої влади.
5. Судова влада України: структура, функції, повноваження.
6. Конституційний Суд України і його роль у захисті конституції.
7. Взаємозв'язок судової влади із законодавчою і виконавчою владами в Україні.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Ознайомившись з лекційним матеріалом, надайте у таблиці 10.1 короткі відповіді (2-3 речення) на питання для самопідготовки.

Таблиця 10.1

№ з/п	Запитання	Відповідь
1	Хто за посадами входить до складу Кабінету Міністрів України?	
2	Як відбувається процес формування складу Кабінету Міністрів України?	
3	Які функції виконують міністерства?	
4	У чому полягає різниця між державними агентствами та інспекціями?	
5	Які центральні органи виконавчої влади мають спеціальний статус?	
6	На яких основних принципах здійснюється діяльність місцевих державних адміністрацій?	
7	Що входить до складу судової системи України?	
8	У чому полягає основне завдання Конституційного Суду України?	
9	Яку роль виконує Вища рада юстиції?	
10	Які функції виконує прокуратура?	

Питання для самоконтролю:

1. Які основні завдання та функції виконавчої влади в Україні, і як вона взаємодіє з іншими гілками влади?

Зверніть увагу, як виконавча влада забезпечує реалізацію законів, політики та підтримує громадський порядок.

2. Яка структура Кабінету Міністрів України, і як розподіляються його функції серед міністерств?

Акцнтуйте увагу на повноваженнях та обов'язках міністрів та інших ключових посадовців.

3. Які основні принципи організації роботи органів місцевого самоврядування, і як вони співпрацюють з центральними органами виконавчої влади? *Розгляньте децентралізацію та рівень автономії місцевих органів.*

4. Які виклики постають перед системою виконавчої влади в Україні у контексті децентралізації?

Сконцентруйте увагу на впливі децентралізації на розподіл повноважень та відповідальності між центральними та місцевими органами.

5. Як органи виконавчої та судової влади здійснюють контроль за дотриманням законів на місцевому рівні?

Підкресліть функції місцевих адміністрацій, правоохоронних органів та судів у забезпеченні правопорядку.

6. Які функції виконує судова влада в Україні, і як вона гарантує дотримання прав і свобод громадян?

Наголосіть на ролі судів у забезпеченні правосуддя, захисту прав громадян та врегулюванні конфліктів.

7. Яка структура судової системи в Україні, і які повноваження мають суди різних інстанцій?

Подискутуйте про компетенцію судів різних рівнів, включаючи місцеві суди, апеляційні суди та Верховний Суд.

8. Яка роль Конституційного Суду України у захисті Конституції, і як він співпрацює з іншими органами влади?

Сконцентруйте увагу на повноваженнях Конституційного Суду щодо оцінки конституційності законів та дій уряду.

9. Які проблеми незалежності та ефективності судової системи в Україні існують сьогодні?

Наголосіть на проблемі корупції, політичного тиску та виклики в реформуванні судової влади.

10. Як система виконавчої та судової влади в Україні може бути вдосконалена для підвищення ефективності та забезпечення правосуддя?

Особливо зверніть увагу на можливі реформи та зміни, спрямовані на підвищення прозорості, підзвітності та справедливості в системі державного управління.

Тема 11. Основи місцевого самоврядування та регіонального у правління

Мета: вміти працювати у команді над пошуком управлінських рішень з питань місцевого самоврядування та регіонального управління.

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [3; 22].

Питання до самостійного вивчення:

1. Поняття, принципи та основні функції місцевого самоврядування.
2. Система місцевого самоврядування.
3. Служба в органах місцевого самоврядування.
4. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
5. Децентралізація владних повноважень в Україні.
6. Державна регіональна політика.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Отримати сертифікат, що засвідчує успішне проходження курсу «Як громаді стати цифровою».

Методичні рекомендації для виконання завдання:

Зареєструватись на порталі «Дія. Цифрова освіта»
<https://osvita.diia.gov.ua/>.

У розділі «Освітні серіали» обрати у категорії «Для публічних службовців» освітній серіал «Як громаді стати цифровою» обсягом 0,1 кредит ЄКТС, який розроблений Міністерством цифрової трансформації України та ГО SocialBoost у межах Програми USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE). Пройти навчальний курс, переглянувши 8 серій тривалістю від 6 до 9 хвилин за темами:

- Серія 1. З чого розпочинається цифрова громада.
- Серія 2. Брендинг громад і територій.
- Серія 3. Контент: фото, тексти, презентації.
- Серія 4. Цифрові комунікації та соцмережі громад.
- Серія 5. Цифрова партиципація як драйвер розвитку громади.
- Серія 6. Антикризові комунікації для громад.
- Серія 7. Вступ до кібербезпеки громади.
- Серія 8. Як громаді забезпечити розвиток ІТ?

Після закінчення перегляду освітнього серіалу пройти фінальне тестування. За результатами тестування завантажити сертифікат про успішне проходження курсу та продублювати його у розділ «Підтвердження результатів неформальної освіти».

Питання для самоконтролю:

1. Які основні принципи місцевого самоврядування в Україні, і як вони реалізуються на практиці?

Наголосіть на принципах автономії, підзвітності та прозорості місцевих органів влади.

2. Які органи здійснюють місцеве самоврядування, і які їхні основні функції та повноваження?

Підкресліть роль місцевих рад, виконавчих комітетів, сільських, селищних і міських голів у системі місцевого управління.

3. Яким чином фінансова автономія впливає на ефективність роботи місцевих органів самоврядування?

Розгляньте питання місцевих бюджетів, джерел доходів та розподілу ресурсів на місцевому рівні.

4. Як децентралізація впливає на розвиток регіонів і функціонування місцевого самоврядування в Україні?

Особливо зверніть увагу на позитивні зміни та виклики, з якими стикаються громади внаслідок децентралізаційних реформ.

5. Які інструменти місцевого самоврядування можуть використовуватися для стимулювання економічного розвитку регіонів?

Підкресліть інформацію про програми підтримки малого бізнесу, залучення інвестицій, розвиток інфраструктури тощо.

6. Яку роль грають громади в ухваленні рішень та плануванні розвитку на місцевому рівні?

Розгляньте механізми участі громадян у прийнятті рішень, такі як громадські слухання, місцеві референдуми, електронні петиції.

7. Які проблеми та обмеження існують у здійсненні місцевого самоврядування в умовах обмежених фінансових і кадрових ресурсів?

Зосередьте увагу на браку коштів, проблеми кадрів і компетенцій, які впливають на якість послуг на місцевому рівні.

8. Як місцеві органи влади можуть ефективно співпрацювати з центральною владою для розвитку регіону?

Зауважте собі механізми координації, спільні проекти та підтримку на рівні держави.

9. Які проблеми виникають у взаємодії між об'єднаними територіальними громадами (ОТГ) та регіональними органами влади?

Акцнтуйте увагу на питання компетенції, розподілу ресурсів та конфліктів інтересів між рівнями управління.

10. Які міжнародні приклади місцевого самоврядування можуть бути корисними для України, і як їх можна адаптувати?

Зосередьте увагу на прикладах з інших країн, що вдало реалізували систему місцевого управління, та можливості застосування таких практик в Україні.

Тема 12. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади

Мета: вміти користуватися інструментами електронної демократії та послугами на єдиному державному порталі електронних послуг «Дія».

Рекомендована література для самостійного вивчення теми: [3 - 5].

Питання до самостійного вивчення:

1. Нормативно-правове регулювання інформаційно-комунікаційної діяльності суб'єктів публічного управління.
2. Порядок звернення громадян до органів публічної влади.
3. Загальні засади організації та проведення органами публічної влади консультацій з громадськістю.
4. Порядок організації діяльності громадської ради виконавчого органу державної влади.

Перелік завдань для самостійного виконання:

Завдання 1. Зареєструватися на єдиному державному порталі електронних послуг «Дія».

Завантажити до системи підтвердження про реєстрацію (скріншот “Вітаємо .....ім’я”).

Методичні рекомендації для виконання завдання.

Перед реєстрацією на державному порталі електронних послуг «Дія» ознайомитися з інструкцією на офіційному каналі YouTube-каналі «Дія».

Питання для самоконтролю:

1. Які основні форми взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади існують в Україні?

Наголосіть на різних форматах, таких як громадські слухання, консультації, спільні проєкти, петиції тощо.

2. Як вплив громадянського суспільства сприяє прозорості та підзвітності органів публічної влади?

Зверніть увагу, як контроль з боку суспільства може запобігати корупції та зловживанням владою.

3. Які інструменти використовуються для забезпечення участі громадян у процесі прийняття рішень?

Підкресліть роль електронних петицій, громадських рад, опитувань, ініціатив з відкритих даних.

4. Які основні бар'єри виникають при взаємодії громадянського суспільства з органами публічної влади?

Розгляньте бар'єри, такі як брак доступу до інформації, політичні обмеження, відсутність фінансування.

5. Яку роль відіграють неурядові організації (НУО) у впливі на публічну політику?

Зауважте, як НУО можуть лобіювати інтереси громадськості та пропонувати альтернативні рішення соціальних проблем.

6. Як інститути громадянського суспільства можуть сприяти розвитку місцевого самоврядування?

Підкресліть роль громадських організацій у реалізації місцевих ініціатив і підтримці децентралізації.

7. Які міжнародні практики можуть бути корисними для покращення взаємодії громадянського суспільства та влади в Україні?

Зверніть увагу на приклади успішних ініціатив з інших країн, які можна адаптувати в Україні.

8. Як інститути громадянського суспільства забезпечують захист прав людини та демократичних цінностей?

Розгляньте, як НУО та інші організації забезпечують правовий захист громадян та сприяють соціальній справедливості.

9. Як молодіжні та волонтерські організації можуть взаємодіяти з органами публічної влади для вирішення соціальних проблем?

Підкресліть роль молоді у громадських ініціативах та проєктах спільно з органами влади.

10. Які перспективи та можливості для розвитку взаємодії громадянського суспільства та публічної влади існують в умовах цифровізації?

Сконцентруйте увагу на тому, як технології можуть покращити комунікацію та збільшити залучення громадян до участі в управлінських процесах.

8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Для ефективного вивчення дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання. Виконання індивідуальної роботи реалізується у письмовій формі. Під час написання та презентації індивідуальної роботи студент повинен показати глибоке вивчення теми, розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблеми, що розглядається. Враховується ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу, обізнаність з основною та додатковою літературою, уміння поєднувати теорію з практикою під час розв'язання ситуаційних завдань.

Індивідуальна робота повинна відповідати вимогам щодо самостійного викладення відповідей, уміння використовувати теоретичний матеріал навчально-методичної літератури. Завдання, що вирішуються, повинні бути конкретними, чіткими, лаконічними. Обсяг наданої відповіді не є визначальним під час оцінювання роботи. Основне значення має повнота та глибина відповіді, проява самостійного творчого мислення, ретроспективність проведеної роботи, оригінальність презентації, вміння презентувати наведений матеріал, якість представленого матеріалу та його особливості застосування на практиці. Перелік завдань наведено нижче.

Перелік тем індивідуальних завдань:

1. Сутність і завдання публічного управління та адміністрування в сучасних умовах.
2. Еволюція публічного управління в Україні: ключові етапи та досягнення.
3. Основні концепції та моделі публічного управління: порівняльний аналіз.
4. Роль державних службовців у системі публічного управління.
5. Принципи децентралізації та їх реалізація в Україні.
6. Етика та доброчесність у публічному управлінні.
7. Публічна політика як інструмент реалізації державного управління.
8. Взаємодія між органами державної влади та громадянським суспільством.
9. Цифрове урядування та його вплив на ефективність державного управління.
10. Міжнародний досвід публічного управління та можливості його адаптації в Україні.
11. Роль місцевого самоврядування в розвитку громад.
12. Функції та структура виконавчої влади в Україні.
13. Процес прийняття рішень в органах публічного управління.
14. Система оцінювання ефективності державної служби.

15. Проблеми та виклики реформування публічної адміністрації в Україні.
16. Формування публічної політики в умовах глобалізації.
17. Конфлікти інтересів у державному управлінні та методи їх вирішення.
18. Антикорупційна політика в публічному управлінні України.
19. Участь громадськості у прийнятті управлінських рішень.
20. Роль лідерства в публічному управлінні та державній службі.
21. Європейські стандарти публічного управління та перспективи їх впровадження в Україні.
22. Формування та використання державного бюджету як інструменту державного управління.
23. Сучасні виклики публічного управління: пандемії, кризи та глобальні зміни.
24. Інноваційні підходи до розвитку державного управління.
25. Міжнародні організації як суб'єкти публічного управління: взаємодія та вплив.
26. Професійна компетентність державних службовців: вимоги та розвиток.
27. Управління людськими ресурсами в публічній сфері.
28. Гендерна політика в публічному управлінні: проблеми та перспективи.
29. Моделі управління публічними фінансами в країнах ЄС.
30. Ефективність державних програм у сфері соціальної політики: досвід України та світу.

Ці теми охоплюють основні аспекти сучасного публічного управління, а також допомагають студентам ознайомитися з практичними аспектами майбутньої професії.

Ці теми охоплюють широкий спектр актуальних питань та аспектів професійної діяльності в сфері публічного управління, що дозволить студентам глибше зануритися у фахові проблеми та специфіку роботи. *Робота оформлюється* на сторінках формату А4 машинописним текстом і повинна мати такі складові частини:

Титульний аркуш;

Вступ

Розділ 1, у якому наводяться теоретичні засади обраної проблематики;

Розділ 2, у якому наводиться аналіз та оцінка обраної проблеми;

Розділ 3, у якому наводяться напрямки удосконалення або шляхи вирішення обраної проблемного питання.

Висновки.

Список використаних джерел.

Захист роботи відбувається публічно з використанням мультимедійної презентації.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Розподіл балів за окремими елементами змістових модулів та методи поточного контролю успішності навчальної роботи студентів
(форма підсумкового контролю – екзамен)

Вид навчальної роботи	Кількість балів		Вага кожного модуля у загальній рейтинговій оцінці, %
	Всього	в т.ч. за виконання практичного завдання / самостійної роботи	
Навчальна робота			70
Модуль 1	100	100	50
Практичне завдання 1. Нормативно-правова база розвитку вищої освіти в Україні	10	8 / 2	
Практичне завдання 2. Діяльність структурних підрозділів та органів управління в НУБіП України	10	8 / 2	
Практичне завдання 3. Ступенева підготовка фахівців за освітніми програмами 281 «Публічне управління та адміністрування»	10	8 / 2	
Практичне завдання 4. Основні засади організації освітнього процесу в університеті	10	8 / 2	
Практичне завдання 5. Види та форми контролю знань	10	8 / 2	
Практичне завдання 6. Організація наукової роботи з добувачів вищої освіти	10	8 / 2	
Практичне завдання 6. Академічна мобільність та практична підготовка студентів	10	8 / 2	
Модульний контроль 1 (тестування)	30	30	
Модуль 2	100	100	50
Практичне завдання 7-8. Теоретико-методологічні та орг. засади публічного управління та адміністрування	20	15 / 5	
Практичне завдання 9-10. Президент України та ВР України у системі органів державного управління	15	12 / 3	
Практичне завдання 11-12. Система органів виконавчої та судової влади в Україні	15	12 / 3	
Практичне завдання 13-14. Основи місцевого самоврядування та регіонального у правління	10	5 / 5	
Практичне завдання 15. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади	10	8 / 2	
Модульний контроль 2 (тестування)	30	30	
Підсумкова атестація	30	x	30
Екзаменаційні питання	20	x	x
Тестові завдання	10	x	x

Розподіл балів, які отримують студент

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи	Рейтинг з додаткової роботи	Рейтинг штрафний	Підсумкова атестація (екзамен)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	$R_{НР}$	$R_{ДР}$	$R_{ШТР}$		
0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України, затвердженого ректором університету 15.08.2024 р. та до Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, затвердженого ректором університету 15.08.2024 р. рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою:

$$R_{НР} = \frac{0.7 \times (R_{ЗМ}^1 \times K_{ЗМ}^1 + \dots + R_{ЗМ}^n \times K_{ЗМ}^n)}{K_{дис}} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, R^n_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, K^n_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^n_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{ДР}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{ШТР}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{ЗМ} = \dots = K^n_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд:

$$R_{НР} = \frac{0.7 \times (R_{ЗМ}^1 + \dots + R_{ЗМ}^n)}{n} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$ додається до $R_{НР}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{НР}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Шкала оцінювання знань студентів

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

10. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Основні засади формування та реалізації державної політики у сфері вищої освіти.
2. Форми здобуття, рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти.
3. Стандарти, освітні програми та документи про вищу освіту.
4. Освіта для осіб з особливими потребами. Інклюзивне навчання.
5. Система забезпечення якості вищої освіти.
6. Типи, принципи діяльності, структура закладів вищої освіти.
7. Органи управління у закладах вищої освіти та їх повноваження.
8. Організація освітнього процесу та його учасники.
9. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність.
10. Фінансово-економічні відносини у сфері вищої освіти.
11. Державний та громадський контроль у сфері вищої освіти..
12. Освітня, культурно-просвітницька, наукова, дослідницька, видавнича, інноваційна та міжнародна види діяльності в університеті.
13. Основні структурні підрозділи університету та їх функціональне призначення.
14. Система органів управління в університеті.
15. Керівництво університету, його права, обов'язки та повноваження.
16. Колегіальні органи в університеті.
17. Робочі органи в університеті.
18. Дорадчі органи в університеті.
19. Органи громадського самоврядування університету.
20. Дотримання правил внутрішнього розпорядку в університеті.
21. Стандарти вищої освіти за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”.
22. ОПП та ОНП, їх спільні риси та відмінності.
23. Мета, характеристика, основний фокус та особливості ОП.
24. Кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення реалізації освітньої програми.
25. Залучення стейкхолдерів до забезпечення якості освітнього процесу.
26. Мета, основні принципи та завдання освітнього процесу в університеті.
27. Графік освітнього процесу та навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за обраною спеціальністю.
28. Дисципліни вільного вибору за уподобаннями студентів і з обраної спеціальності.
29. Навчально-інформаційний портал університету Elearn.
30. Організація навчального процесу за дистанційною формою навчання.
31. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти.
32. Дуальна форма здобуття вищої освіти в університеті.
33. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.
34. Види контролю знань: поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.
35. Програми неформальної освіти.

36. Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи.
37. Порядок допуску здобувачів до екзаменаційної сесії.
38. Порядок складання екзаменів і заліків в університеті.
39. Порядок дистанційної роботи екзаменаційних комісій в університеті.
40. Порядок розгляду апеляцій здобувачів вищої освіти на результати складання екзаменів.
41. Порядок ліквідації академічної заборгованості.
42. Організація проведення електронного оцінювання залишкових знань студентів.
43. Студентський науковий гурток: мета, завдання, основні форми роботи.
44. Всеукраїнська студентська олімпіада.
45. Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт.
46. Міжнародні конкурси студентських проектів.
47. Участь здобувачів вищої освіти у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах.
48. Наукові публікації студентів.
49. Підготовка та захист випускної бакалаврської роботи.
50. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти.
51. Перевірка робіт на наявність плагіату.
52. Наукова бібліотека та електронне освітнє середовище.
53. Доступ студентів до міжнародних наукометричних баз.
54. Національний інформаційний центр академічної мобільності.
55. Цілі, завдання, основні види та способи здійснення академічної мобільності студентів університету.
56. Організаційне забезпечення академічної мобільності. Критерії відбору студентів для участі у програмах академічної мобільності.
57. Визнання та Perezарухування результатів навчання за програмами академічної мобільності.
58. Вища освіта за програмами подвійних дипломів.
59. Навчальна, виробнича та переддипломна практика.
60. Звітування про проходження практики.
61. Сутність та роль публічного управління у формуванні громадянського суспільства.
62. Мета, завдання, суб'єкти, об'єкти публічного управління та адміністрування
63. Функції, підходи, механізми та інструменти публічного управління та адміністрування.
64. Поняття організації та організаційної структури публічного управління. Організаційні відносини між суб'єктами публічного управління.
65. Форми державного правління та устрою.
66. Органи публічної влади та їх класифікація. Публічна служба та публічні службовці.
67. Статус і правова основа діяльності Президента України.
68. Вимоги до кандидата на посаду Президента України. Етапи обрання Президента України.

69. Повноваження Президента України та правові форми їх реалізації.
70. Рада національної безпеки і оборони України.
71. Офіс Президента України.
72. Правова основа діяльності, основні ознаки, принципи організації та функції Верховної Ради України.
73. Комітети і комісії Верховної Ради України.
74. Основні етапи законодавчого процесу.
75. Правовий статус та повноваження народного депутата України.
76. Основні завдання, принципи діяльності та повноваження Кабінету Міністрів України.
77. Система центральних органів виконавчої влади.
78. Завдання, функції та принципи діяльності місцевих державних адміністрацій. Повноваження голів місцевих державних адміністрацій.
79. Система судів загальної юрисдикції.
80. Конституційний Суд України: завдання, функції, принципи діяльності, вимоги до кандидата на посаду судді.
81. Поняття, принципи та основні функції місцевого самоврядування.
82. Європейська хартія місцевого самоврядування.
83. Ради – представницькі органи місцевого самоврядування.
84. Органи самоорганізації населення.
85. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
86. Мета і завдання регіонального управління.
87. Цілі, напрями, суб'єкти та об'єкти державної регіональної політики.
88. Державне управління сталим розвитком регіонів.
89. Державна стратегія регіонального розвитку: мета, бачення, система принципів, порівняльна характеристика підходів, стратегічні та оперативні цілі.
90. Механізми державного регулювання регіонального розвитку та інструменти їх реалізації.
91. Регіональні програми соціально-економічного розвитку.
92. Агенції регіонального розвитку.
93. Громадська думка та її роль у формуванні та реалізації державної політики.
94. Нормативно-правове забезпечення формування взаємовідносин інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади.
95. Порядок проведення консультацій з громадськістю.
96. Порядок звернення громадян.
97. Поняття, види, класифікація та структура колегіальних консультативно-дорадчих органів.
98. Діяльність громадських рад при органах державної влади та органах місцевого самоврядування.
99. Міжнародні неурядові інституції, які приймають участь у реалізації державної політики.
100. Механізми та інструменти взаємодії посадових осіб публічної влади з представниками неурядових організацій громадянського суспільства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
2. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Т. 2. Методологія державного управління. 2011. 692 с.
3. Забезпечення ефективної взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю: навч.-метод. матеріали / Н. О. Алюшина, Н. Б. Ларіна, О. Р. Антонова ; упоряд. А. В. Ковальчук. – К. : НАДУ, 2013. – 76 с.
4. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади : монографія / В. С. Куйбіда, О. В. Карпенко, А. В. Дуда [та ін.] ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, О. В. Карпенка. – Київ : ЦП “Компрінт”, 2018. – 364 с.
5. Лазор О.Д. Основи публічного управління та адміністрування: навчально-методичний посібник. – 2-ге вид. / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор, І.Г. Юник. – К.: Ліра-К, 2019. – 268 с.
6. Методологія наукових досліджень з державного управління : хрестоматія / упоряд. : С. В. Загороднюк, О. Л. Євмешкіна, В. В. Лещенко; за заг. ред. д-ра політ. наук К. О. Ващенко. Київ : НАДУ, 2014. 180 с.
7. Основи публічного адміністрування: навч. посіб. / Ю.П. Битяк, Н.П. Матюхіна, М.С. Ковтун та ін.; за заг. ред. Н.П. Матюхіної. – Харків: Право, 2018. – 172 с.
8. Особливості публічного управління та адміністрування : Навчальний посібник / Бакуменко В. Д., Бондар І.С., Горник В. Г., Шпачук В. В. – К. : КНУКіМ, 2016. – 167 с.
9. Положення про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.
10. Положення про екзамени та заліки у НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.
11. Положення про електронне оцінювання залишкових знань студентів НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>.
12. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.
13. Положення про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти у НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.
14. Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.

15. Порядок формування та вибору студентами вибіркових дисциплін освітніх програм у НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.
16. Правила внутрішнього розпорядку НУБіП України. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/pravila_rozporiyadku.pdf.
17. Про академічну мобільність студентів і аспірантів НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.
18. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
19. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1621-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
20. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996.
21. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
22. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: постанова Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 385. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
23. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
24. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
25. Про стимулювання розвитку регіонів: закон України від 8 вересня 2005 року № 2850-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
26. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
27. Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика : монографія / [авт. кол. викладачів, докторантів – виконавців НДР каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом НАДУ] ; за заг. ред. Н. В. Васильєвої, О. І. Васильєвої. Київ : НАДУ, 2018. 304 с.
28. Статут НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>.

Допоміжна:

1. Освітньо-наукова програми «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». 2024 р. НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/70523>.
2. Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за

спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». 2024 р. НУБіП України .URL: <https://nubip.edu.ua/node/109862>.

3. Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». 2024 р. НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/109863>.

4. Питання національного інформаційного центру академічної мобільності: постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 р. № 924. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/924-2011-п>.

5. Приліпко С. Багаторівневе публічне управління комплексним розвитком сільських територій України. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. Спецвипуск. 2020. С. 118-121.

6. Приліпко С. М. Міжнародний досвід публічного управління інфраструктурними проектами на державному і місцевому рівнях на основі укладення концесійних договорів. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 12. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1534>.

7. Приліпко С. М. Публічне управління розвитком територій на основі реалізації проектів державно-приватного партнерства на засадах сталого розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 2. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1559>.

8. Приліпко С. М. Кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади в Україні / С. М. Приліпко, О. І. Васильєва // Проблеми реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні : монографія / авт. кол. : Т. Е. Василевська, І. Г. Сурай, О. І. Васильєва та ін. ; за заг. ред. Т. Е. Василевської. – Київ : НАДУ, 2018. – С. 155-164.

9. Приліпко С. М. Публічне управління розвитком територій на основі реалізації проектів державно-приватного партнерства на засадах сталого розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 2. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1559>.

10. Приліпко С.М., Васильєва Н.В. Інноваційний механізм взаємодії органів публічної влади України з іншими суб'єктами публічного управління. Механізми нової регіональної політики: досвід ЄС та уроки для України : монографія / В. С. Куйбіда та ін.; за ред. В. С. Куйбіди, Л. І. Федулової, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2021. С. 316-332. URL: <https://bit.ly/3aIL6Mt>.

11. Приліпко С., Васильєва О., Васильєва Н. Професіоналізація публічних службовців – вимога успішності задекларованих в Україні реформ. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при

Президентів України. 2020. Вип. 1. С. 18-25. URL: <https://doi.org/10.36030/2664-3618-2020-1-18-25>.

12. Приліпко С.М. Нормативно-правові засади інформаційної відкритості та комунікаційної взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Науковий вісник: Державне управління. № 4(6). 2020. С. 232-251. URL: [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-4\(6\)-232-251](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-4(6)-232-251).

13. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року: проект постанови Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.minregion.gov.ua>.

14. Prylipko, S.M, Vasylieva, N.V., Vasylieva, O.I., Kapitanets, S.V., & Fatkhutdinova O.V. (2020). Approaches to the formation of Public Administration in the Context of Decentralization Reform in Ukraine. Cuestiones Políticas. Vol. 38, Núm. 66, Especial (1era parte), pp. 301-320. URL: [10.46398/cuestpol.38e.19](https://doi.org/10.46398/cuestpol.38e.19).

15. Petrunenko, I., Vasylieva, N., Prylipko, S., Kryzyna, N., Lavrynenko, S., Zhuk I. Features of public-private partnership as an economic and legal tool for sustainable development. WSEAS Transactions on Business and Economics, 2021, 18, #75, pp. 794-802. URL: [10.37394/23207.2021.18.75](https://doi.org/10.37394/23207.2021.18.75).

Інформаційні ресурси:

1. Навчальний портал НУБіП України. Електронний навчальний курс «Вступ до фаху». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3731>.

2. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <https://rada.gov.ua/>.

3. Офіційний портал про реформу децентралізації владних відносин в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/>.

5. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/>.

7. Офіційний сайт Офісу Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>.

8. Урядовий портал [офіційний сайт]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги (підручники, посібники, монографії, збірники)	
Один автор	Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : навч. посіб. Київ : ВПЦ АМУ, 2012. 344 с. Приліпко С. М. Розвиток обслуговуючої кооперації сільських територій: теорія та практика : монографія. Київ : ТОВ “Август Трейд”, 2019. 372 с.
Два автора	Дегтяр А. О., Дегтяр О. А. Прийняття державно-управлінських рішень у соціальній сфері : монографія. Харків : Вид-во “С.А.М.”, 2014. 252 с.
Три автори	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири і більше авторів	Управління сільськогосподарськими обслуговуючими кооперативами : практ. посіб. / С.М. Приліпко та ін. Черкаси : Вид-ць Вовчок О. Ю., 2017. 200 с.
Окремий том багатотомного видання	Енциклопедія державного управління : у 8 т. / ред. кол. Ю. В. Ковбасюк (голова) ті інші. Т. 5. Територіальне управління. Харків : ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2011. 408 с. <i>Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол. ред.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 1998. ; Т. 6 : Т-Я. 2004. 768 с.</i>
Колективний автор	Практики організації надання адміністративних послуг на місцевому рівні : наукова розробка. Київ : НАДУ, 2014. 52 с. Стратегічні напрями інституційного забезпечення розвитку аграрного сектору в Україні. Київ : НІСД, 2014. 45 с.
За редакцією	Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика : монографія / автор. кол. викладачів, докторантів та аспірантів - виконавців НДР кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом Національної академії державного управління при Президентові України ; за заг. ред. Н.В. Васильєвої, О.І. Васильєвої. Київ : Вид-во НАДУ, 2018. 304 с. Публічне управління : термін. слов. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петрос. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.

Збірник	Чисельність наявного населення України на 1 січня 2019 року / Державна служба статистики України. Київ, 2019. 83 с. Досвід децентралізації у країнах Європи : збір. док. / заг. ред. В. Б. Гройсмана. Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. 766 с.
Переклад з іншої мови	Гарфорд, Тім. Речі, що змінили світ. Історія економіки в 50 винаходах : пер. з англ. Київ, 2018. 352 с.
Частина видання	
Частина книги	Васильєва Н. В. Запровадження концепції “зеленої економіки” у сталому розвитку сільських територій. <i>Соціальний розвиток сільських регіонів</i> : кол. моногр. / за ред. А.М. Шатохіна, М.В. Костюк. Умань: ВПЦ “Візаві”, 2018. Вип. 3. С. 57-64.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Васильєва Н. В., Приліпко С. М. Інституційний механізм публічного управління розвитком сільської обслуговуючої кооперації: досвід ЄС. <i>Роль аграрних навчальних закладів у формуванні механізмів розвитку сільської кооперації сільських територій</i> : збір. тез Міжнар. нак.-практ. конф., Київ, 23-24.10.2018. Київ : Агроосвіта, 2018. С. 14-17. Shatirishvili, D. (2019) Information and communication provision of functioning of land public transport in the capital city: anti-crisis aspect. <i>Strategic anti-crisis management: global challenges and role of the state: proceedings International scientific and practical conference, Venice, December 23-24. Venice : Izdevnieciba “Baltija Publishing”</i> . P. 47-50.
Статті з продовжуваних та періодичних видань	<i>Васильєва Н. В., Васильєва О. І. Концептуальні засади впровадження SMART-технологій сталого розвитку територіальних громад. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 7. С. 86-89.</i> Близнюк О. П., Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Формування кредитно-грошового механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі України. <i>Бізнес Інформ. 2019. № 7. С. 240-249.</i> Prylipko, S., Shevchenko, N., Hryshchenko, O. (2016), Efficiency of small farms functioning in Ukraine. <i>Economic Annals-XXI. Vol. 158. Issue 3-4(2), pp. 17-21.</i> Села Черкащини зразка 2020 р. <i>Аграрний тиждень. 2012. № 7(219). С. 10-11.</i>

Електронні ресурси	
Книги	Гендерний посібник: практичні рекомендації щодо інтегрування комплексного гендерного підходу до роботи ЦНАП. URL: https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/348/Genderuj-posibnyk.pdf (дата звернення: 20.01.2021).
Статті з періодичних видань	<p><i>Приліпко С. М. Публічне управління міжнародними проектами технічної допомоги у сфері розвитку обслуговуючої кооперації сільських територій. Публічне управління та митне адміністрування. 2018. № 2 (19). С. 89-98.</i></p> <p><i>Боровик Н. А., Сив'юк Т. С. Оцінка якості та ефективності пасажирських перевезень в сучасних ринкових умовах. Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. Вип. 9. 2012. С. 268-270.</i></p> <p>Pawlasová, P. (2015). The factors influencing satisfaction with public city transport: A structural equation modelling approach. <i>Journal of Competitiveness, Vol. 7, Issue 4</i>, pp. 18-32.</p>
Законодавчі документи	<p>Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 157-VIII (із змінами і доп.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua (дата звернення: 20.01.2021).</p> <p>Про затвердження Комплексної програми розвитку агропромислового комплексу Волинської області на 2016-2020 роки : рішення Волинської обласної ради від 10 берез. 2016 р. № 3/23. URL: http://volynrada.gov.ua (дата звернення: 20.01.2021).</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Довідка про хід виконання у 2017 році Програми розвитку агропромислового комплексу та сільських територій Сумської області на період до 2020 року. <i>Офіційний сайт Департаменту агропромислового розвитку Сумської обласної державної адміністрації.</i> URL: http://www.apk.sm.gov.ua/index.php/uk/programi-rozvitku (дата звернення: 20.01.2021).</p>
Інші документи	
Стандарти	<p>ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.</p> <p><i>ДБН Б.2.2-12:2019 “Планування та забудова територій”. Вид. офіц. Київ : Мінрегіон України, 2019. 177 с.</i></p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Грищенко І. М. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку лідерства в системі місцевого самоврядування : дис.. ... д-ра держ. упр : 25.00.04. Київ, 2017. 432 с.</p> <p>Іванова Т. В. Державне управління еколого-економічною безпекою як умова сталого розвитку України : автореф. дис. ... д-ра держ. упр. : 25.00.02. Київ, 2011. 36 с.</p>

Орієнтовна тематика для написання тез

1. Підвищення ефективності прийняття управлінських рішень в органах публічної влади.
2. Врахування національних інтересів органами публічної влади під час прийняття управлінських рішень на територіальному рівні.
3. Механізми забезпечення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень на регіональному (місцевому) рівні.
4. Залучення проєктів міжнародної технічної допомоги до розвитку територій.
5. Публічне управління у сфері нормотворчої діяльності на регіональному рівні.
6. Інструменти формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах реформи децентралізації владних повноважень.
7. Моделювання сталого розвитку територіальної громади в умовах реформ.
8. Публічне управління інвестиційними проєктами регіону на засадах сталого розвитку.
9. Інструменти реалізації стратегії сталого розвитку територіальної громади.
10. Удосконалення методології стратегічного планування місцевого розвитку.
11. Публічне управління навчальними закладами на регіональному (місцевому) рівні.
12. Механізми формування та розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні.
13. Механізми забезпечення (продовольчої, екологічної, інформаційної тощо) безпеки на регіональному (місцевому) рівні.
14. Публічне управління співробітництвом між територіальними громадами у вирішенні спільних проблем місцевого значення.
15. Механізми взаємодії державних органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування на регіональному (місцевому) рівні.
16. Формування інноваційного механізму у сфері надання публічних послуг (освітніх, медичних, культурних, дорадчих, адміністративних, житлово-комунальних, транспортних та ін.) на регіональному (місцевому) рівні.
17. Механізми формування та розвитку позитивного іміджу діяльності органів публічної влади на регіональному (місцевому) рівні.
18. Формування механізмів професійної підготовки публічних службовців.
19. Розмежування функцій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування.
20. Механізми формування інфраструктури аграрного ринку на регіональному рівні.
21. Перспективні напрями розвитку окремої сфери регіону в контексті європейської інтеграції.
22. Удосконалення публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу на місцевому рівні.

23. Формування механізму державно-приватного партнерства для реалізації інфраструктурних проєктів на регіональному рівні
24. Формування механізму залучення інвестицій на місцевому рівні.
25. Запровадження різних форм прямої демократії у територіальній громаді.
26. Механізми формування соціально-економічного потенціалу територіальної громади.
27. Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин на місцевому рівні.
28. Публічне управління розвитком аграрного бізнесу у територіальній громаді на засадах кооперації.
29. Механізми надання публічних послуг кооперативами мешканцям територіальної громади.
30. Публічне управління соціально-економічним розвитком сільських територій.
31. Удосконалення механізмів реалізації цільових програм розвитку сільськогосподарської кооперації на рівні регіону.
32. Запровадження місцевих ініціатив у сталому розвитку сільських територій.
33. Реалізація регіональних і місцевих програм підтримки малих сільськогосподарських товаровиробників.
34. Формування механізму співпраці соціально відповідального бізнесу з місцевою владою.
35. Формування механізмів публічного управління збереженням ресурсної бази (лісів, водойм, земельних ресурсів тощо).
36. Формування механізму конкурентоспроможності територіальної громади.
37. Удосконалення механізмів залучення представників приватного бізнесу до надання муніципальних послуг на місцевому рівні.
38. Публічне управління у сфері зайнятості на місцевому рівні.
39. Публічне управління ефективністю використання земель територіальних громад.
40. Інноваційні підходи до організації діяльності центрів надання адміністративних послуг на місцевому рівні.
41. Публічне управління якістю надання адміністративних послуг на місцевому рівні.
42. Формування механізмів надання адміністративних послуг на регіональному (місцевому) рівні.
43. Інструменти реалізації соціального партнерства у територіальних громадах.
44. Публічне управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.
45. Особливості прийняття управлінських рішень під час розробки та реалізації інфраструктурних проєктів на місцевому рівні.
46. Удосконалення механізмів розвитку концесійних відносин на місцевому рівні.
47. Публічне управління забезпеченням конкурентоспроможності

територіальної громади.

48. Інформаційно-комунікаційний механізм співпраці органів публічної влади з громадськістю.

49. Інструменти реалізації публічної політики на регіональному (місцевому) рівні.

50. Взаємодія органів державної влади з інститутами громадянського суспільства у прийнятті управлінських рішень.

51. Механізми співпраці місцевої влади з територіальною громадою.

52. Механізми забезпечення відкритості та прозорості органів публічної влади.

53. Формування інструментарію взаємодії місцевої влади з громадою на основі діджиталізації.

54. Використання електронних сервісів у діяльності органів публічної влади.

55. Удосконалення інструментів оцінювання ефективності діяльності органів публічної влади.

56. Удосконалення механізму участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад.

57. Публічне управління у забезпеченні сталого землекористування на регіональному (місцевому) рівні.

58. Інструменти реалізації регіональної програми розвитку окремої сфери на місцевому рівні.

59. Механізми публічного управління транспортним сполученням на регіональному (місцевому) рівні.

60. Удосконалення діяльності громадських організацій на місцевому рівні.

61. Реалізація інноваційного механізму управління територією (галуззю, сферою) на регіональному (місцевому) рівні.

62. Застосування інноваційних інструментів публічного управління у місцевому економічному розвитку.

63. Інноваційні підходи до формування джерел фінансування програм місцевого економічного розвитку.

64. Інноваційні інструменти стимулювання сталого розвитку територій.

65. Фінансово-економічний механізм розвитку регіональної інфраструктури.

66. Інноваційно-інвестиційний підхід до забезпечення мешканців територіальної громади якісною питною водою.

67. Удосконалення механізмів державного стимулювання розвитку інноваційно-інвестиційних проєктів на місцевому рівні.

68. Механізми реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів на місцевому рівні.

69. Запровадження інноваційних інструментів зарубіжного досвіду у діяльності органів місцевого самоврядування.

70. Інноваційний механізм підтримки розвитку підприємництва на місцевому рівні.

71. Удосконалення механізмів розвитку житлово-комунального господарства територіальної громади.

72. Механізми забезпечення населення якісними комунальними послугами на місцевому рівні.

73. Публічне управління об'єктами комунальної власності на місцевому рівні.
74. Удосконалення інструментів реалізації державної кадрової політики в органах публічної влади.
75. Інструменти реалізації соціальних проєктів на місцевому рівні.
76. Застосування гендерного підходу до розробки проєктів сталого розвитку населеного пункту.
77. Інструменти реалізації програм інклюзивного розвитку об'єднаної територіальної громади.
78. Публічне управління розвитком молодіжної політики на місцевому рівні.
79. Механізми реалізації державної політики у сфері культурного розвитку.
80. Механізми державного регулювання земельних відносин.
81. Публічне управління природоохоронною діяльністю на місцевому рівні.
82. Удосконалення механізмів запобігання проявам конфлікту інтересів в органах публічної влади.
83. Удосконалення механізмів державного стимулювання розвитку агропромислового комплексу в умовах європейської інтеграції.
84. Інструменти взаємодії лідера з командою в органі місцевого самоврядування (органі державної виконавчої влади).
85. Формування професійних якостей лідера для роботи в органі публічної влади.
86. Удосконалення механізмів раціонального використання природно-ресурсного потенціалу територіальної громади.
87. Інструменти реалізації державної молодіжної політики на місцевому рівні.
88. Удосконалення механізмів публічного управління рекреаційними можливостями на місцевому рівні.
89. Удосконалення організаційного механізму стратегічного планування розвитку територій.
90. Нормативно-правове забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування у територіальній громаді.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ВСТУП ДО ФАХУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ до самостійної роботи студентів

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

Автори - упорядники:
ПРИЛІПКО С.М.
МОСКВІЧОВА О.С.

Кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та
дорадництва НУБіП України
Адреса: 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 11,
Навчальний корпус №10,
каб. 212 Тел.: (044) 527-80-61

Видання друкується в авторській редакції.

Підписано до друку 30.10.2024

Формат 60 84 1/16.1

Ум. друк. арк. 2,6

Обл.-вид. арк. 2,6

Видавничий центр НУБіП України
03041 м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15